

Uw rechten en behandeling als wij gedwongen moeten ingrijpen in noodsituaties

Behandeling onder dwang

**ggz
ingeest**
samen
op eigen
wijze

Als u tijdens uw opname te maken krijgt met gedwongen behandeling, hebt u als patiënt van GGZ inGeest verschillende rechten. In deze brochure vindt u informatie over deze rechten. Daarnaast vindt u informatie over de gang van zaken rondom gedwongen behandeling. Bij gedwongen behandeling gaat het over gedwongen ingrijpen in noodsituaties, ook wel 'middelen en maatregelen' genoemd, en gedwongen behandeling op langere termijn.

De regeling *behandeling onder dwang* valt onder de Wet Bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen, afgekort tot Wet Bopz.

Inhoud

Middelen en maatregelen	4
De 5 middelen en maatregelen	4
Gang van zaken	6
Registratie van middelen en maatregelen	7
Dwangbehandeling	8
Gang van zaken	8
Hoe lang duurt een dwangbehandeling?	10
Uw rechten als patiënt	12
Recht op contact	12
Klachten	12
Meer informatie	13
Adressen en instanties	15

Omwille van de leesbaarheid is steeds 'hij' gebruikt in de tekst.

Waar 'hij' staat, kan uiteraard ook 'zij' worden gelezen.

Middelen en maatregelen

Als tijdens de opname een acute noodsituatie ontstaat waardoor er tegen uw zin wordt ingegrepen, heet dat in de Wet Bopz *toepassing van middelen en maatregelen*. U kunt te maken krijgen met middelen en maatregelen als u opgenomen bent met een gedwongen opname, een inbewaringstelling of een rechterlijke machtiging.

Middelen en maatregelen mogen alleen worden toegepast als er sprake is van een onmiddellijk gevaar op de afdeling voor uzelf, uw medepatiënten of het personeel, en er geen andere oplossing mogelijk is. De middelen en maatregelen worden toegepast in een tijdelijke noodsituatie en mogen nooit langer duren dan zeven dagen. Middelen en maatregelen moeten zo kort mogelijk duren en onmiddellijk worden opgeheven als de noodsituatie voorbij is.

De 5 middelen en maatregelen

1

Medicatie onder dwang

Omdat het bij middelen en maatregelen gaat om het overbruggen van een tijdelijke noodsituatie, worden alleen medicijnen toegediend die een beperkte werkingsduur hebben. Dan kan per dag getoetst worden of voorzetting noodzakelijk is, tot een maximum van 7 dagen. Na die tijd kan dwangmedicatie alleen worden voortgezet als formeel besloten is tot dwangbehandeling.

2

Afzonderen

Bij afzonderen wordt u ingesloten in een speciaal daarvoor bestemde eenpersoonskamer. Deze is sober ingericht en kan van buiten op slot worden gedaan. Afzonderen is vergelijkbaar met separeren, alleen gebeurt dit in een ander soort kamer.

3

Fixeren

Fixeren is bedoeld om u in uw bewegingen te beperken, om te voorkomen dat u zichzelf verwondt. Fixatie kan toegepast worden in een speciale stoel of op bed.

4

Vocht en/of voeding onder dwang

Dit middel behoort tot de uitzonderingen en wordt pas toegepast als gevaar voor uitdroging of ondervoeding bestaat. Als het noodzakelijk is, wordt dit middel uitgevoerd in een algemeen ziekenhuis, op verzoek van GGZ inGeest.

5

Separeren

Binnen GGZ inGeest wordt separeren beschouwd als een allerlaatste alternatief. Het wordt pas ingezet als alle minder ingrijpende alternatieven geprobeerd of overwogen zijn. Separeren is een intensieve vorm van afzondering. De separeerruimte is een speciale kamer. Alles waaraan u zich zou kunnen bezeren, is uit de kamer weggehaald. In de kamer zijn een bed, beddengoed, een lamp en een schrijfbord aanwezig. De kamer gaat van buiten op slot. Vóór de separeerruimte is een voorportaalje dat apart kan worden afgesloten. Hier bevinden zich een douche en toilet en heeft u de mogelijkheid om te telefoneren. Regelmatig komt er iemand bij u langs om te kijken hoe het met u gaat. Dagelijks komt een arts of psychiater beoordelen of voortzetting van de separatie nog nodig is.

Het is belangrijk om te weten dat middelen en maatregelen nooit mogen dienen als straf. Er mag ook niet mee worden bedreigd.

De gang van zaken

- Middelen en maatregelen worden toegepast in situaties waarin uw behandelplan niet voorziet of wanneer er nog geen schriftelijk behandelplan is. Het is dus bedoeld om een (dreigende) noodsituatie af te wenden.
- Uw behandelend arts of psychiater, of als die afwezig is zijn plaatsvervanger, beslist of middelen en maatregelen moeten worden toegepast. Als middelen en maatregelen worden toegepast, wordt altijd aan u uitgelegd waarom dit nodig is, eventueel achteraf.
- Het kan voorkomen dat de afdelingsmanager vast maatregelen neemt om de noodsituatie beheersbaar te maken, omdat de arts niet onmiddellijk aanwezig kan zijn. De behandelend arts moet dan zo snel mogelijk hiervan op de hoogte worden gesteld en de verantwoordelijkheid voor de beslissing overnemen.
- De geneesheer-directeur van GGZ inGeest meldt de toepassing van middelen en maatregelen aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Ook moet er elke dag een arts of psychiater bij u langs komen om te beoordelen of het middel of de maatregel nog nodig is.
- Bent u het niet eens met uw (vervangend) behandelend arts of psychiater over de toepassing van een van de middelen of maatregelen? Dan kunt u, eventueel met behulp van de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP), een klacht indienen bij de klachtencommissie patiënten. Ook kunt u vragen de toepassing van een middel of maatregel te stoppen of niet te beginnen (schorsen) tot er een uitspraak is van de klachtencommissie.

Wist u dat?

Registratie van middelen en maatregelen

Wanneer uw (vervangend) behandelaar middelen en maatregelen toepast, is hij wettelijk verplicht dit te registreren in het dossier. In de registratie moet duidelijk zijn waarom de middelen en maatregelen zijn toegepast. Uit het dossier komt een geprinte melding. Deze melding gaat naar de geneesheer-directeur. De geneesheer-directeur meldt de toepassing van middelen en maatregelen aan de inspecteur voor de gezondheidszorg. Een kopie van de melding komt in uw dossier. De kopie kunt u inzien. De geneesheer-directeur zorgt ervoor dat uw partner en uw eventuele wettelijke vertegenwoordiger (ouders, curator, mentor) of contactpersoon zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gebracht van de toepassing.

Dwangbehandeling

Van dwangbehandeling is sprake wanneer een of meer onderdelen van het behandelplan worden uitgevoerd terwijl u het daar niet mee eens bent. U wordt bijvoorbeeld gedwongen om medicijnen te gebruiken of om in een aparte ruimte te verblijven (separeer- of afzonderingsruimte).

Dwangbehandeling mag alleen worden uitgevoerd:

- als er sprake is van ernstige psychiatrische problematiek;
- als het volstrekt noodzakelijk is volgens uw behandelaar om gevaar voor uw eigen geestelijke of lichamelijke gezondheid of voor die van anderen af te wenden. Dit gevaar moet zich voordoen binnen de instelling;
- als ontslag binnen redelijke termijn niet mogelijk is zonder behandeling.

Alleen als u gedwongen bent opgenomen met een juridische maatregel kan behandeling onder dwang worden toegepast. Gedwongen opname houdt niet automatisch gedwongen behandeling in. Dwangbehandeling wordt alleen toegepast als dit de enige resterende mogelijkheid is.

Gang van zaken

- Uw behandelaar stelt, in overleg met u, een behandelplan op. U kunt het met dat behandelplan, of met sommige onderdelen daarvan, niet eens zijn. Maar als uw behandelaar vindt dat uitvoering van het behandelplan, of onderdelen daarvan, voor u noodzakelijk is dan besluit de behandelaar tot dwangbehandeling.
- Dit besluit moet uw behandelaar ter goedkeuring voorleggen aan de geneesheer-directeur.
- Een dwangbehandeling mag nooit langer duren dan nodig is. De behandeling moet noodzakelijk zijn om het gevaar te verminderen of weg te nemen.

- De behandeling moet bijdragen aan het verminderen van de psychische problematiek. Vaak gaat het om dezelfde middelen die ter overbrugging van tijdelijke noodsituaties mogen worden toegepast (afzondering, fixatie, separatie, gedwongen medicatie, toediening vocht en/of voeding). Maar ook andere vormen van dwangbehandeling kunnen worden toegepast, zoals elektroconvulsietherapie (ECT) of een beperking van de bewegingsvrijheid.
- De geneesheer-directeur van GGZ inGeest informeert de Inspectie voor de Gezondheidszorg over de toepassing van de dwangbehandeling.
- Dwangbehandeling wordt ook gemeld aan uw partner, wettelijk vertegenwoordiger of uw naaste familie. De inspectie stelt na beëindiging van elke dwangbehandeling een onderzoek in of de beslissing zorgvuldig is genomen en of de uitvoering van de behandeling zorgvuldig heeft plaatsgevonden.

Hoe lang duurt een dwangbehandeling?

Als de dwangbehandeling is ingesteld om gevaar voor uzelf of anderen weg te nemen, dan is er geen maximum termijn aan verbonden.

De dwangbehandeling kan dan niet langer duren dan noodzakelijk is om het gevaar weg te nemen.

Stel: dat de dwangbehandeling is ingesteld omdat voorzien wordt dat ontslag binnen een redelijke termijn anders niet mogelijk is.

Dan moet de behandelaar aangeven voor welke periode de dwangbehandeling geldt. Dit mag slechts voor een maximum periode van 3 maanden.

Wanneer er na 1 periode van dwangbehandeling vervolgens binnen 6 maanden opnieuw dwangbehandeling nodig is, kan dit alleen met een schriftelijke gemotiveerde beslissing van de geneesheer-directeur.

Uw rechten als patiënt

Dwangbehandeling mag niet worden toegepast als er een andere (minder ingrijpende) oplossing is. Als u het niet eens bent met de dwangbehandeling, kunt u een tweede mening (second opinion) vragen, contact opnemen met de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP) of een klacht indienen bij de klachtencommissie patiënten. Ook kunt u vragen de toepassing van de dwangbehandeling te stoppen of niet te beginnen (schorsen) tot er een uitspraak is van de klachtencommissie.

Recht op contact

U heeft het recht om contact op te nemen met:

- de patiëntenvertrouwenspersoon;
- uw advocaat;
- de geneesheer-directeur;
- de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd;
- de officier van justitie.

Het recht om te bellen of te schrijven met deze personen of instanties kan u niet worden afgenomen, ook niet als u te maken krijgt met separatie of afzondering.

Klachten

Als u te maken krijgt met de toepassing van een middel of maatregel of met dwangbehandeling en u bent het hier niet mee eens, kunt u een klacht indienen bij de klachtencommissie patiënten. U kunt hierbij advies en ondersteuning vragen bij de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP). Over de klachtenprocedure bestaat een aparte brochure *Deel uw ervaringen, het levert ons samen meer op*.

Meer informatie

Als u nog vragen hebt, kunt u deze stellen aan uw hulpverlener. Ook kunt u onze andere brochures lezen (zie pagina 14). Wellicht worden daarmee uw vragen beantwoord. U kunt ook contact opnemen met de patiëntenvertrouwenspersoon.

De patiëntenvertrouwenspersoon

Bij het gesprek met de rechter en de advocaat kunt u steun krijgen van de patiëntenvertrouwenspersoon. In alle psychiatrische instellingen werken patiëntenvertrouwenspersonen. Hij helpt u met problemen en klachten. De PVP is niet in dienst van de instelling, is onafhankelijk, werkt op basis van vertrouwen en geheimhouding en staat altijd aan uw kant. Het inschakelen van de PVP kost u geen geld.

Landelijke Stichting PVP

U kunt met al uw vragen en klachten over psychiatrische hulpverlening terecht bij de helpdesk van de Landelijke Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon in Utrecht. Het telefoonnummer van de helpdesk is 0900 444 8888 (0,10 cent per minuut).

Brochures

Over uw rechten, plichten en procedures hebben wij meerdere brochures uitgebracht. U kunt uw behandelaar vragen om de andere brochures:

- De beste aanpak voor u
- Deel uw ervaringen, het levert ons samen meer op
- Gedwongen opgenomen. Wat zijn mijn rechten en plichten?
(inbewaringstelling)
- Uw rechten en behandeling als u gedwongen wordt opgenomen
(voorlopige machtiging of machtiging voortgezet verblijf)
- Nu afspreken hoe wij u behandelen, als u straks een slechtere periode hebt (zelfbinding)
- Samen met u behandelafspraken maken om een opname te voorkomen
(voorwaardelijke machtiging)

Adressen en instanties

Voor telefoonnummers en adressen van betrokken personen en instanties, verwijzen wij u naar de informatietekst *Adressen en instanties Bopz*.

Deze is als bijlage bij deze brochure gevoegd, op te vragen bij uw behandelaar of te vinden op www.ggzingeest.nl/hulp-nodig.

Ieder mens is uniek. De aanpak naar herstel dus ook. Met die kennis biedt GGZ inGeest gespecialiseerde psychiatrische zorg. Aan jongeren, volwassenen en ouderen. Met oog voor hun persoonlijke situatie en naaste omgeving. Afgestemd op lichaam en geest en volgens de nieuwste wetenschappelijke inzichten.

GGZ inGeest, samen op eigen wijze

GGZ inGeest
Postbus 74077
1070 BB Amsterdam
www.ggzingeest.nl
februari 2018

